

Statistische Trends

Geslaagd!

Profielen, vakken en cijfers van geslaagden in vwo, havo en vmbo-t

Esther van Groenigen
Marijke Hartgers

2019

Inhoud

1. Inleiding 3

2. Examenresultaten 3

3. Eindexamencijfers per vak 6

3.1 Vwo 6

3.2 Havo 11

3.3 Vmbo-t 16

Samenvatting en conclusie 19

Literatuur 20

Bijlage: Vakken per onderwijssoort en profiel 21

1. Inleiding

Het voortgezet onderwijs wordt afgesloten met het eindexamen. Sinds 1999/'00 kiezen vwo- en havo-leerlingen in welk profiel ze eindexamen willen doen. Leerlingen in de theoretische leerweg van het vmbo (vmbo-t) kiezen ook een profiel. Bij elk profiel hoort een ander vakkenpakket, maar in een aantal vakken doen alle leerlingen verplicht examen, ongeacht hun profielkeuze. Nederlands, Engels en Maatschappijleer zijn bijvoorbeeld verplicht voor alle vwo-, havo- en vmbo-t-leerlingen. Het eindexamen bestaat uit het schoolexamen en het centraal schriftelijk examen. De resultaten van beiden tellen mee voor het eindcijfer op de cijferlijst. In sommige vakken doen leerlingen alleen schoolexamen. Een onderdeel van het schoolexamen voor alle vwo-, havo- en vmbo-t-leerlingen is het profielwerkstuk. In schooljaar 2014/'15 is de rekentoets ingevoerd voor vwo-, havo- en vmbo-leerlingen als onderdeel van het examenprogramma. Het resultaat komt op de cijferlijst te staan, maar telt niet mee voor het behalen van het diploma. Het kabinet had plannen om de rekentoets vanaf schooljaar 2019/'20 tijdelijk als schoolexamen mee te laten tellen voor het eindexamen, maar op 5 februari 2019 stemde de Tweede Kamer voor het afschaffen van de rekentoets in het voortgezet onderwijs. Rekenen zal worden geïntegreerd in het curriculum, zonder aparte rekentoets (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2019 en NOS, 2019).

In dit artikel staat de volgende vraag centraal: in welke profielen en vakken doen vwo-, havo- en vmbo-t-leerlingen examen en welke cijfers halen zij? Zijn er bijvoorbeeld verschillen tussen jongens en meisjes?

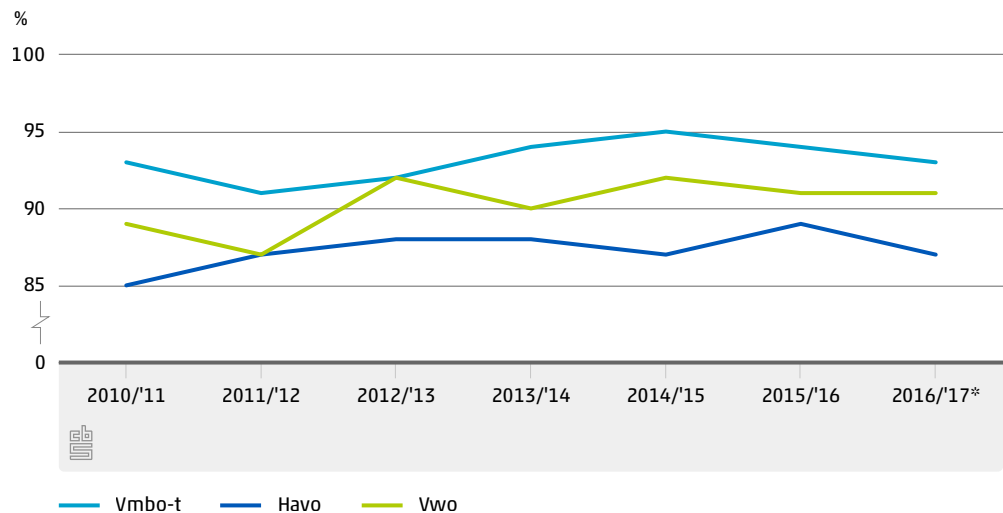
De beroepsgerichte leerwegen en de gemengde leerweg van het vmbo worden hier buiten beschouwing gelaten, omdat bij deze leerwegen veel verschillende (beroepsgerichte) vakken voorkomen.

Met gegevens uit het Basisregister Onderwijs van DUO (Dienst uitvoering onderwijs) is eerst gekeken naar examenresultaten van alle vakken samen. Daarna wordt per onderwijssoort gekeken naar welke vakken geslaagden gevolgd hebben en de resultaten die zij haalden voor deze vakken.

2. Examenresultaten

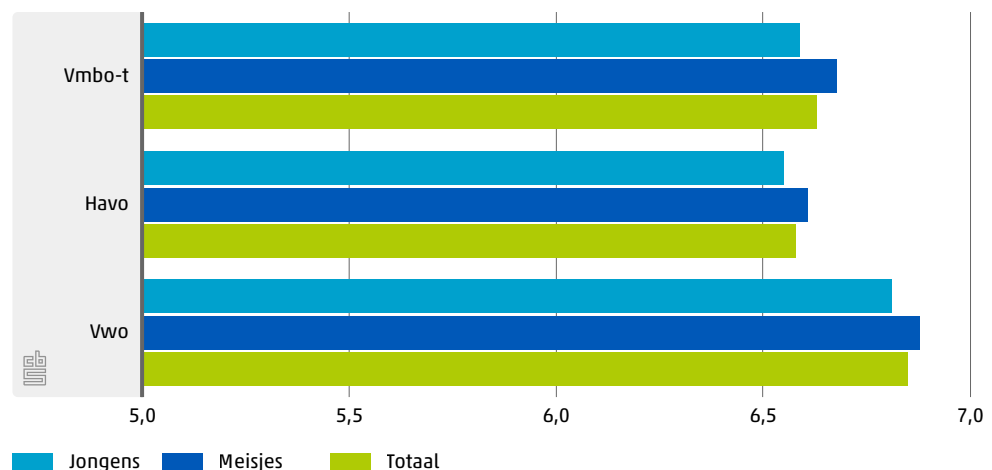
In het schooljaar 2016/'17 deden ruim 143 duizend leerlingen vwo-, havo- of vmbo-t-eindexamen. Ruim 129 duizend examenkandidaten haalden een diploma. Examenkandidaten vmbo-t haalden het vaakst een diploma: 93 procent slaagde voor het examen. Van de vwo-examenkandidaten haalde 91 procent hun diploma en van de havo-kandidaten 87 procent. Ook in de voorgaande jaren was het slagingspercentage op het vmbo-t het hoogst en op de havo het laagst (zie figuur 2.1). Op het vwo halen jongens (92 procent) iets vaker een diploma dan meisjes (90 procent). Op de havo en het vmbo-t halen jongens en meisjes ongeveer even vaak een diploma.

2.1 Geslaagden naar onderwijssoort

Geslaagden op het vwo haalden met gemiddeld een 6,9 het hoogste gemiddelde eindcijfer. Dit is het gemiddelde eindcijfer (schoolexamen én centraal schriftelijk examen) van alle vakken waar examen in is gedaan. Het gemiddelde eindcijfer van havo- en vmbo-t-geslaagden lag rond 6,6. Meisjes haalden bij alle niveaus een iets hoger gemiddeld eindcijfer dan jongens, maar de verschillen zijn klein. Voor een aantal vakken ontvangen leerlingen geen cijfer, maar een beoordeling 'voldoende' of 'goed' (zie het overzicht in de Bijlage).

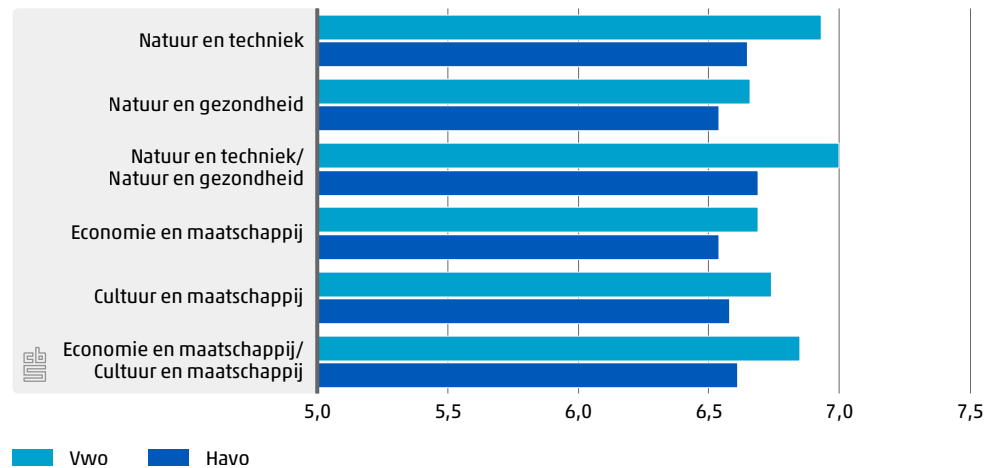
2.2 Gemiddeld eindcijfer geslaagden, 2016/'17*

De examenresultaten verschillen per profiel. Op het vwo haalden geslaagden met een combinatieprofiel van Natuur en techniek/Natuur en gezondheid gemiddeld een 7,0 op de eindlijst. Geslaagden met alleen het profiel Natuur en gezondheid haalden met een 6,7 het laagste gemiddelde. Examenkandidaten met het combinatieprofiel van Natuur en techniek/Natuur en gezondheid slagen ook vaker dan examenkandidaten met een ander profiel. Het slagingspercentage was met 93 procent het hoogst en bij profiel Natuur en gezondheid met 87 procent het laagste.

Op de havo waren de verschillen in examencijfers tussen profielen kleiner. Net als de vwo'ers haalden de havisten met het combinatieprofiel van Natuur en techniek/Natuur en gezondheid gemiddeld het hoogste cijfer en degenen met alleen Natuur en gezondheid het laagste gemiddelde eindcijfer. Examenkandidaten met het profiel Natuur en techniek of een combinatieprofiel van Natuur en techniek/Natuur en gezondheid haalden met 90 procent het vaakst een diploma. Net als op het vwo slaagden examenkandidaten met het profiel Natuur en gezondheid met 85 procent het minst vaak.

2.3 Gemiddeld eindcijfer geslaagden naar profiel, 2016/'17*

Vanaf het schooljaar 2015/'16 is het mogelijk om een diploma te behalen met de aantekening cum laude (College voor Toetsen en Examens, z.d.-a). Een leerling is cum laude geslaagd wanneer het gemiddelde eindcijfer minimaal een 8,0 is. Op het vwo mag geen eindcijfer lager zijn dan een 7, op de havo en het vmbo geen eindcijfer lager dan een 6. Per onderwijsniveau zijn er regels welke vakken meetellen voor het gemiddelde eindcijfer. In het schooljaar 2016/'17 slaagde op het vwo ruim 6 procent van de geslaagden met het predicaat cum laude tegen ongeveer 1 procent op de havo en het vmbo-t. Jongens en meisjes slaagden ongeveer even vaak cum laude. Examenkandidaten met het profiel Natuur en techniek of combinatieprofiel Natuur en techniek/Natuur en gezondheid zijn relatief vaak cum laude geslaagd.

3. Eindexamencijfers per vak

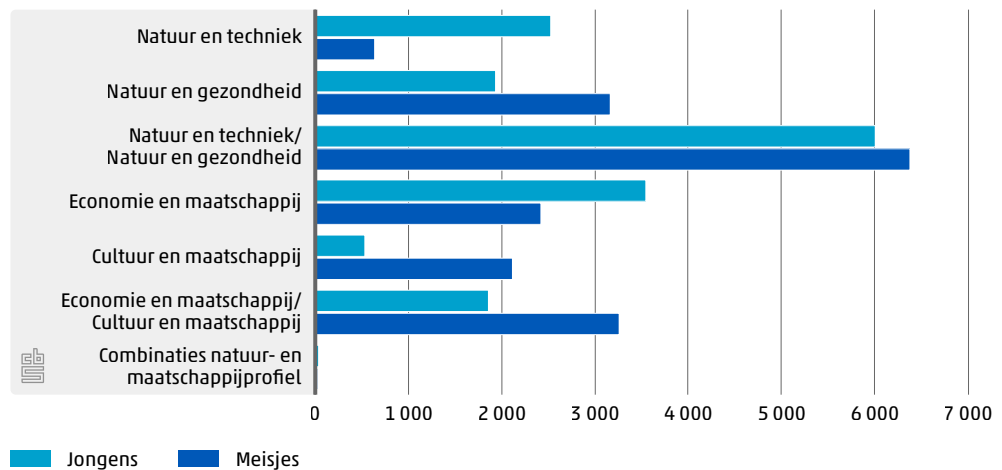
3.1 Vwo

In het schooljaar 2016/'17 haalden ruim 34 duizend leerlingen een vwo-diploma. Voor dit diploma is een aantal vakken verplicht. Daarnaast zijn er per gekozen profiel twee of drie verplichte vakken. Naast de verplichte profielvakken moet een leerling één of twee profielkeuzevakken volgen en één vak in het vrije deel. Niet alle keuzevakken worden door alle scholen aangeboden. Vwo-leerlingen doen centraal schriftelijk eindexamen in acht vakken, namelijk Nederlands, Engels, een tweede vreemde taal, vier vakken uit het profieldeel (waaronder Wiskunde) en een vak in het vrije deel. De overige vakken sluiten leerlingen af met alleen het schoolexamen. Voor de vakken Culturele en kunstzinnige vorming en Lichamelijke opvoeding krijgen leerlingen een beoordeling ('voldoende' of 'goed'); voor Maatschappijleer en Rekenen krijgen leerlingen een cijfer op hun cijferlijst. In het schooljaar 2016/'17 moest voor de rekentoets minimaal een 5 worden gehaald. Inmiddels is bekend dat de rekentoets wordt afgeschaft in het voortgezet onderwijs; rekenen zal worden geïntegreerd in het curriculum.

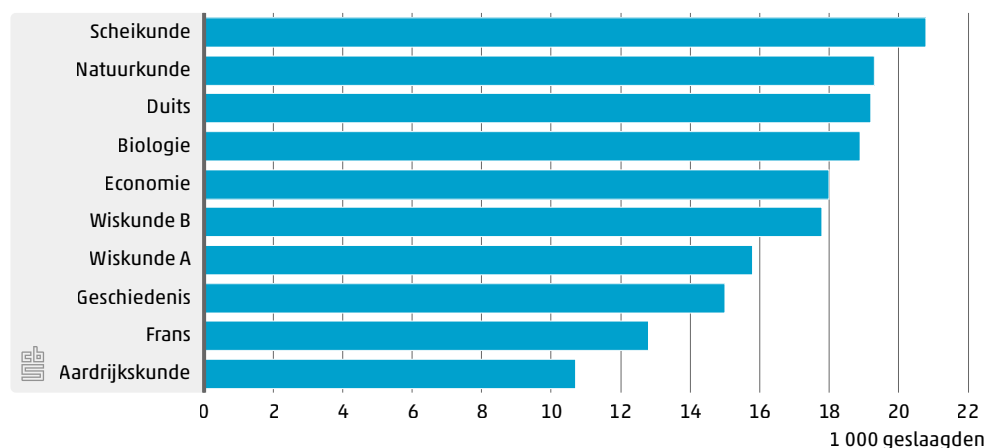
In het vierde leerjaar kiezen leerlingen een profiel. De keuze van het profiel bepaalt welke examenvakken verplicht zijn. Leerlingen kiezen uit vier profielen: Natuur en techniek, Natuur en gezondheid, Economie en maatschappij en Cultuur en maatschappij. Leerlingen kunnen ook twee profielen combineren. De combinatie van de profielen Natuur en techniek en Natuur en gezondheid is het populairst onder geslaagden, zowel bij jongens als bij meisjes. Ongeveer een derde van alle vwo'ers doet eindexamen in dit combinatieprofiel. Ruim 17 procent volgt het profiel Economie en maatschappij, dat vaker door jongens dan door meisjes gekozen wordt. De combinatie van het profiel Economie en maatschappij en het profiel Cultuur en maatschappij wordt vaker door meisjes dan door jongens gedaan. De grootste verschillen tussen jongens en meisjes zijn er bij het profiel Natuur en techniek, wat vaker door jongens wordt gevolgd en het profiel Cultuur en maatschappij, wat juist vaker door meisjes gevolgd wordt. Een combinatie tussen een Natuurprofiel en een Maatschappijprofiel wordt maar door weinig geslaagden gekozen.

In de vakken Nederlands, Engels en Maatschappijleer doen alle vwo-leerlingen examen. Wiskunde is ook voor alle examenkandidaten verplicht, maar afhankelijk van het gekozen profiel is dit Wiskunde A, B of C. Scheikunde is het meest gekozen vak buiten de voor iedereen verplichte vakken: 60 procent van de geslaagden deed examen in dit vak. Scheikunde is een verplicht vak voor leerlingen die het profiel Natuur en techniek of Natuur en gezondheid hebben gekozen. De profielen Natuur en techniek en Natuur en gezondheid samen én in combinatie worden ook door 60 procent van de vwo-geslaagden gekozen. In hoeverre vakken gevolgd worden hangt samen met de keuze voor het profiel waarbinnen bepaalde vakken verplicht zijn. Geschiedenis wordt door meer geslaagden gevolgd dan Aardrijkskunde. Geschiedenis is een verplicht vak binnen het profiel Economie en maatschappij en het profiel Cultuur en maatschappij. Aardrijkskunde is binnen deze profielen een keuzevak.

3.1.1 Geslaagden vwo naar profiel, 2016/'17*

3.1.2 Top tien vakken¹⁾ geslaagden vwo, 2016/'17*

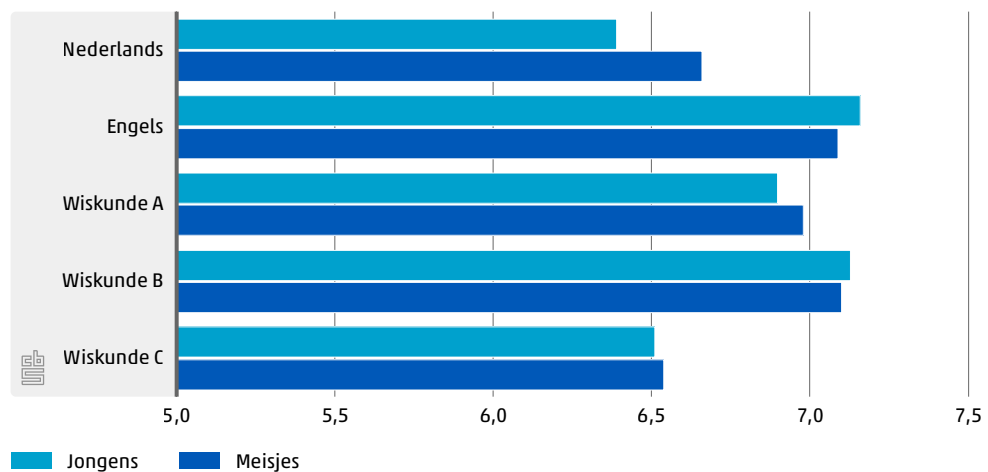

¹⁾ Exclusief de verplichte vakken Nederlands, Engels en Maatschappijleer.

Meisjes die geslaagd zijn voor het vwo halen gemiddeld een hoger eindcijfer voor Nederlands dan jongens: meisjes haalden gemiddeld een 6,7 en jongens een 6,4. Bij het vak Engels zijn de verschillen tussen jongens en meisjes klein: meisjes haalden gemiddeld een 7,1 en jongens 7,2. Ook bij de verschillende wiskundevakken verschilden de gemiddelde eindcijfers niet veel tussen jongens en meisjes.

Vwo-leerlingen volgen Wiskunde A, B of C. Bij Wiskunde A ligt de nadruk op statistiek en kansrekening en het gebruiken van differentiaalrekening. Bij Wiskunde B ligt de nadruk op analyse en meetkunde en bij Wiskunde C op statistiek en toegepaste analyse. De lesstof van Wiskunde C komt gedeeltelijk overeen met Wiskunde A. Sommige onderwerpen zijn afwijkend, differentiaalrekening is bijvoorbeeld geen onderdeel van Wiskunde C (College voor Toetsen en Examens, z.d.-b).

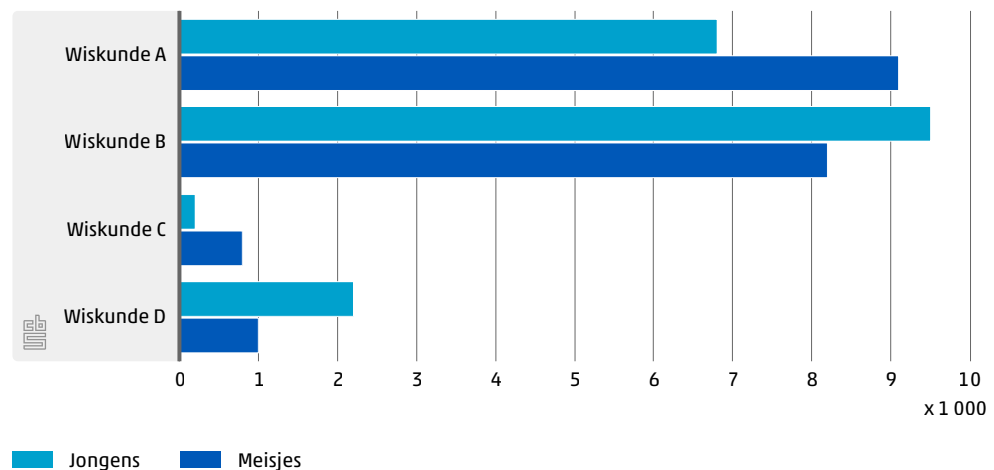
3.1.3 Gemiddelde eindcijfers geslaagden vwo, 2016/'17*

Wiskunde B werd in 2016/'17 het vaakst gevolgd door geslaagden. Het is verplicht binnen het profiel Natuur en techniek, maar leerlingen binnen een ander profiel kunnen dit ook kiezen. Jongens volgen vaker Wiskunde B, meisjes volgen vaker Wiskunde A. Wiskunde C werd door ongeveer 3 procent van de geslaagden gevolgd. Het merendeel hiervan bestaat uit meisjes. Wiskunde C kan alleen door leerlingen van het profiel Cultuur en maatschappij gevolgd worden. Geslaagden die examens doen in Wiskunde C halen gemiddeld een lager eindcijfer dan geslaagden die Wiskunde A of B volgen. Dit geldt voor zowel jongens als meisjes.

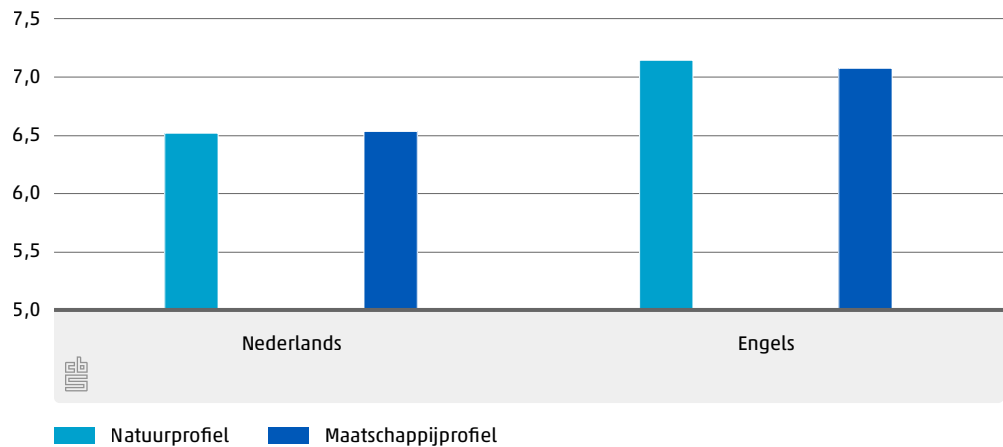
Wiskunde D kan alleen gevolgd worden in combinatie met Wiskunde B, het is namelijk een verbreding op Wiskunde B. Leerlingen doen alleen schoolexamen in Wiskunde D en geen centraal schriftelijk examen. Wiskunde D werd door ruim 3 duizend geslaagden gevolgd; iets minder dan een derde bestond uit meisjes en twee derde uit jongens. Meisjes haalden met een 7,6 gemiddeld een iets hoger eindcijfer dan jongens, die gemiddeld een 7,4 halen.

3.1.4 Geslaagden vwo wiskunde, 2016/'17*

Geslaagden met een natuurprofiel (Natuur en techniek; Natuur en gezondheid of een combinatie van deze profielen) haalden ongeveer even hoge cijfers voor Nederlands en Engels als geslaagden met een maatschappijprofiel (Economie en maatschappij; Cultuur en maatschappij of een combinatie van deze profielen).

3.1.5 Gemiddelde eindcijfers geslaagden vwo naar profiel, 2016/'17*

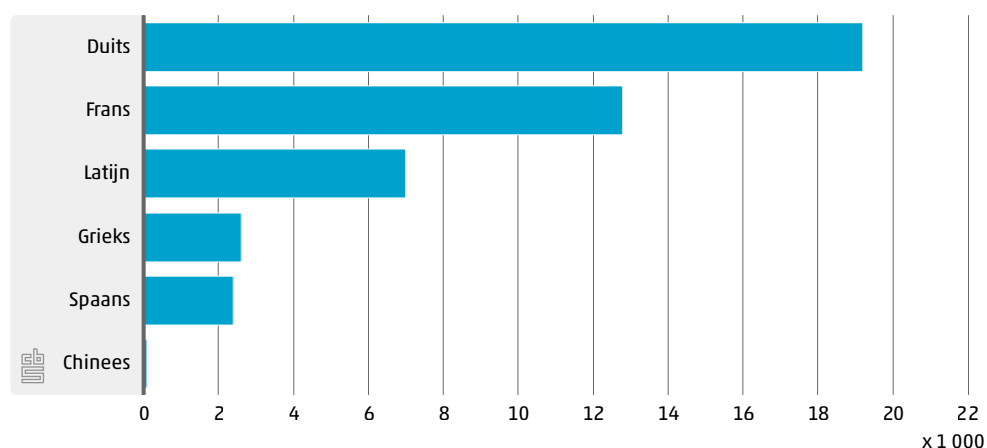

Tweede vreemde taal

Op het vwo is eindexamen doen in een tweede vreemde taal, naast Engels als eerste vreemde taal, verplicht. Op het gymnasium is dit Grieks of Latijn. Atheneum examenkandidaten kunnen kiezen uit Frans, Duits, Spaans, Russisch, Italiaans, Arabisch, Turks, Chinees of Fries, voor zover deze talen door de school worden aangeboden. Er zijn ook vwo-leerlingen, zowel op het gymnasium als het atheneum, die een derde vreemde taal kiezen als keuze vak in het vrije deel.

Duits is de meest gekozen taal door geslaagden op het vwo. Ruim 19 duizend geslaagden deden eindexamen Duits: 56 procent van alle geslaagden. Bijna 13 duizend kozen voor Frans, 37 procent van de geslaagden. Daarna volgen Latijn, Grieks en Spaans; 100 leerlingen slaagden voor hun examen met Chinees in hun vakkenpakket. In de overige talen worden er in 2016/'17 door geen enkele geslaagde examen gedaan.

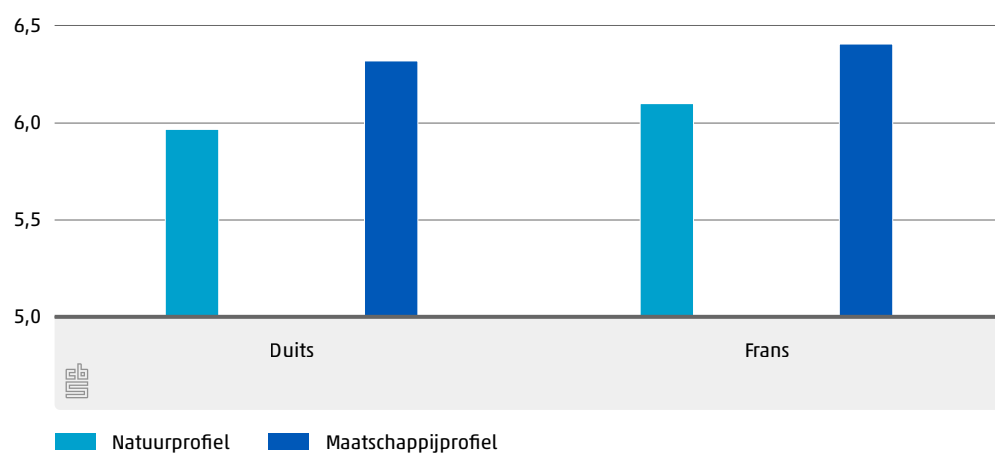
3.1.6 Geslaagden vwo voor vreemde talen¹⁾, 2016/'17*

¹⁾ Exclusief Engels dat voor alle geslaagden verplicht is.

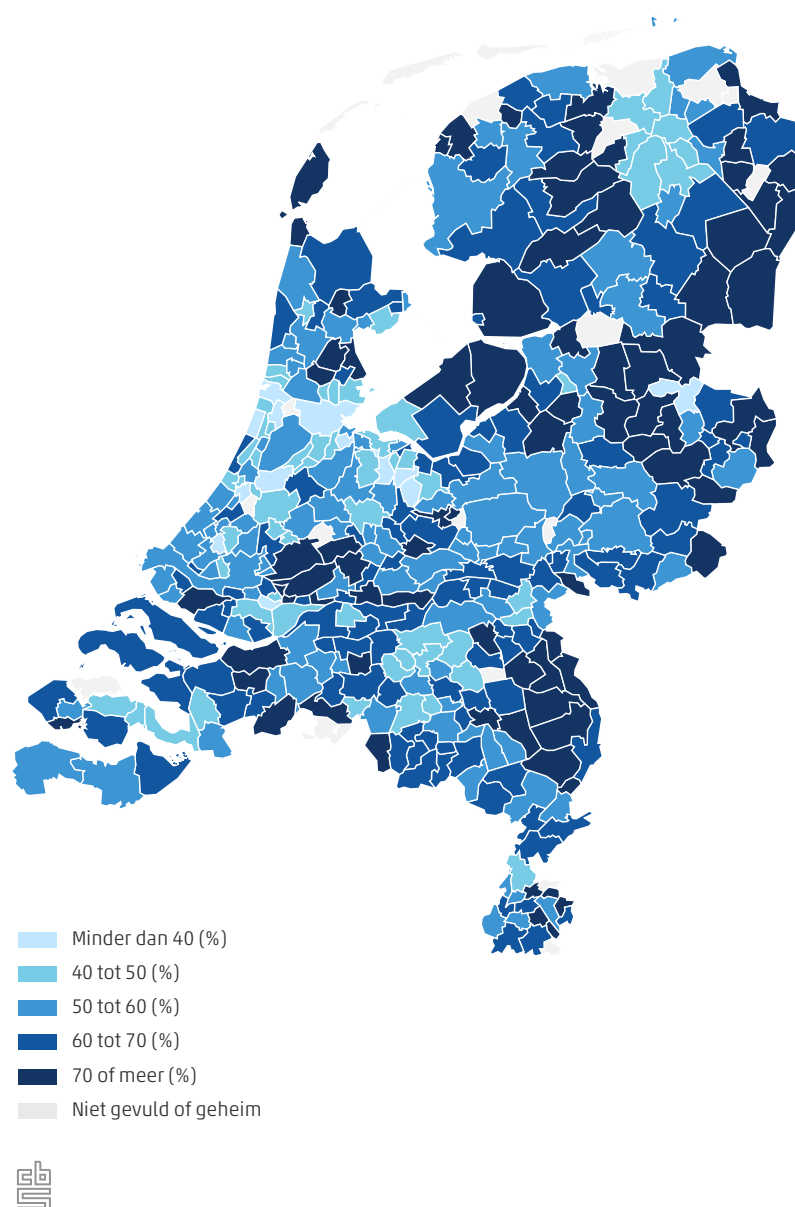
Zoals gezegd doen alle atheneumleerlingen (naast Engels) examen in een moderne vreemde taal, veelal Duits of Frans. Geslaagden met een maatschappijprofiel halen gemiddeld een hoger eindcijfer voor Duits en Frans dan geslaagden met een natuurprofiel. Voor Duits haalden geslaagden met een natuurprofiel gemiddeld een 6,0 en geslaagden met een maatschappijprofiel een 6,3. Voor Frans is dit een 6,1 voor geslaagden met een natuurprofiel en een 6,4 voor geslaagden met een maatschappijprofiel.

3.1.7 Gemiddelde eindcijfers geslaagden atheneum naar profiel, 2016/'17*

Er zijn regionale verschillen in het aandeel vwo-geslaagden dat kiest voor Duits. In Overijssel (66 procent) en Friesland (65 procent) deden geslaagden het vaakst examen Duits. In Noord-Holland deden geslaagden relatief het minst vaak examen Duits (48 procent).

3.1.8 Geslaagden vwo met Duits in het vakkenpakket, 2016/'17*

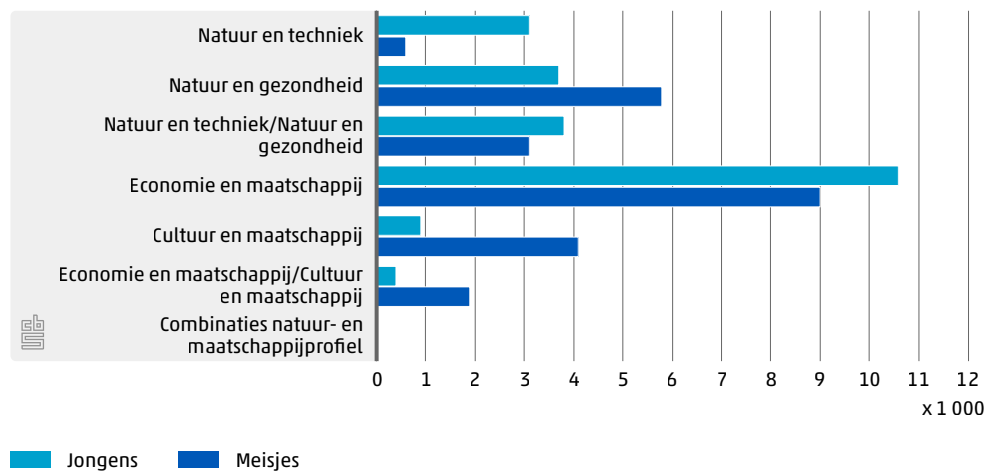

3.2 Havo

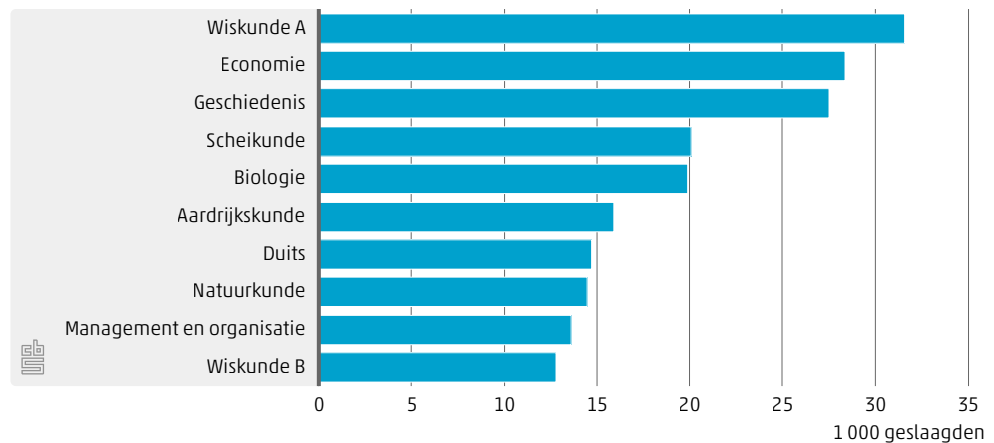
In het schooljaar 2016/'17 haalden 47 duizend examenkandidaten een havo-diploma. Havo-leerlingen doen centraal schriftelijk eindexamen in zeven vakken, de andere vakken worden afgerond met een schoolexamen. In tegenstelling tot het vwo is op de havo een tweede vreemde taal geen onderdeel van de vakken in het verplichte deel. De overige vakken binnen het verplichte deel zijn gelijk aan de verplichte vakken op het vwo. Binnen het profiel Cultuur en maatschappij is een tweede vreemde taal wel verplicht. De rekentoets telde in 2016/'17 niet mee op de havo, maar moest wel zijn afgelegd om het diploma te behalen. Inmiddels is bekend dat de rekentoets helemaal wordt afgeschaft in het voortgezet onderwijs; rekenen zal worden geïntegreerd in het curriculum.

Net als op het vwo kiezen havo-leerlingen in het vierde leerjaar een van vier profielen of een combinatie daarvan. Economie en maatschappij is het meest gevolgde profiel door havo-geslaagden, zowel door jongens als meisjes. Daarna volgt het profiel Natuur en gezondheid, dit profiel wordt door meer meisjes dan jongens gekozen. Natuur en techniek wordt juist vaker door jongens gevolgd. Het profiel Cultuur en maatschappij wordt vaker door meisjes dan door jongens gevolgd evenals de combinatie van het profiel Economie en maatschappij en profiel Cultuur en maatschappij. In vergelijking tot het vwo wordt het combinatieprofiel Natuur en Techniek/Natuur en gezondheid door havo-geslaagden minder vaak gekozen.

3.2.1 Geslaagden havo naar profiel, 2016/'17*

3.2.2 Top tien vakken¹⁾ geslaagden havo, 2016/'17*

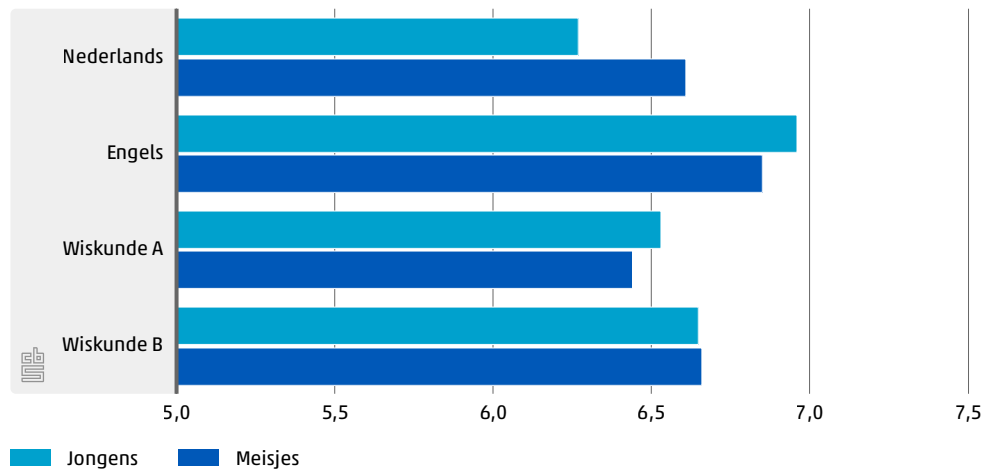

¹⁾ Exclusief de verplichte vakken Nederlands, Engels en Maatschappijleer.

Net als op het vwo worden Nederlands, Engels en Maatschappijleer door iedereen gevolgd. Afhankelijk van het gekozen profiel is Wiskunde A of Wiskunde B verplicht. Bij het profiel Cultuur en maatschappij is Wiskunde geen verplicht vak. Niet alle havo-leerlingen doen dus examen in Wiskunde. Buiten de vakken in het verplichte deel is Wiskunde A het meest gekozen vak door havo-geslaagden. Daarna volgt Economie, dit is een verplicht vak binnen het profiel Economie en maatschappij en een profielkeuzevak binnen Cultuur en maatschappij.

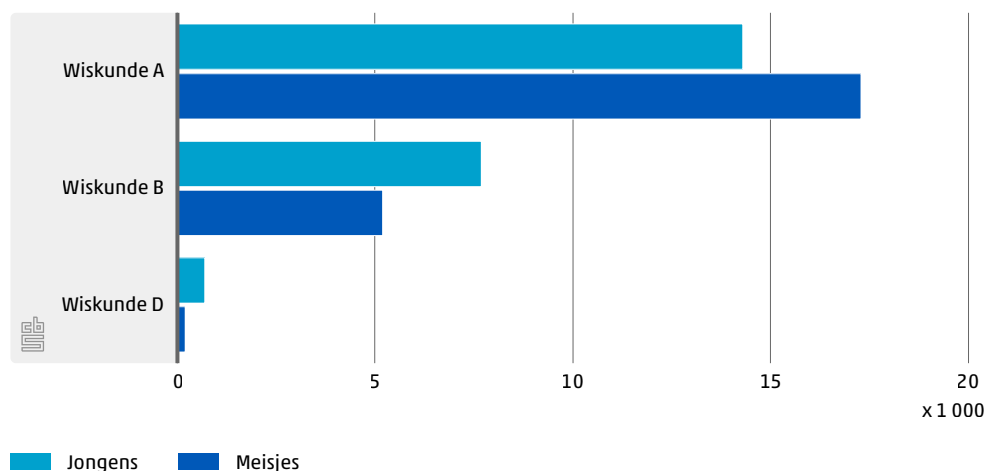
Net als op het vwo halen meisjes gemiddeld een hoger eindcijfer voor Nederlands dan jongens. Meisjes halen gemiddeld een 6,6 en jongens een 6,3. Bij Engels, Wiskunde A en Wiskunde B zijn de verschillen tussen jongens en meisjes klein, maar op Wiskunde B na allen significant.

3.2.3 Gemiddelde eindcijfers geslaagden havo, 2016/'17*

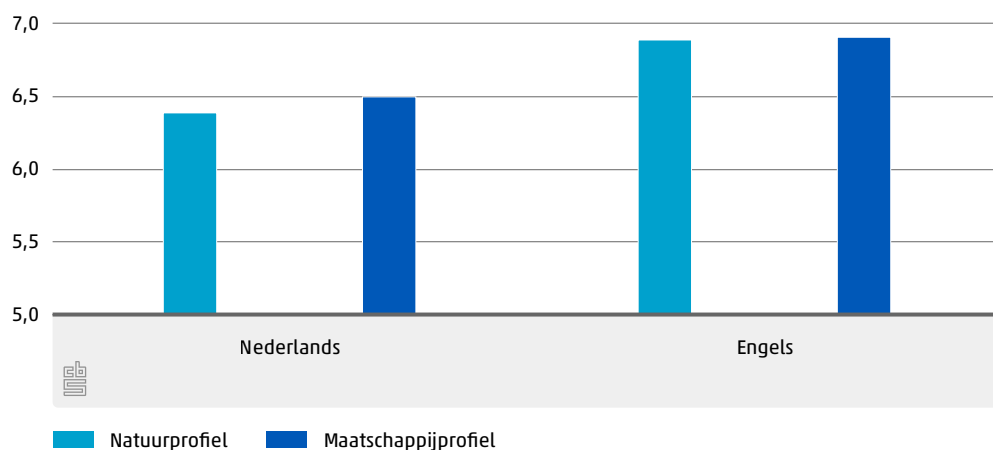
Wiskunde A wordt vaker gevolgd dan Wiskunde B, vooral door meisjes. Bij Wiskunde A ligt de nadruk op het analyseren van verbanden tussen grootheden in een toegepaste probleemsituatie en op statistiek. Bij Wiskunde B ligt de nadruk op analyse en meetkunde (College voor Toetsen en Examens, z.d.-c). Leerlingen die Wiskunde B volgen kunnen Wiskunde D als extra vak volgen. Wiskunde D is een verbreding op Wiskunde B waarin leerlingen alleen schoolexamen doen en geen centraal schriftelijk examen. Een kleine duizend geslaagden hebben Wiskunde D gekozen, een kwart hiervan bestaat uit meisjes.

3.2.4 Geslaagden havo wiskunde, 2016/'17*

Havo-geslaagden die een natuurprofiel (Natuur en techniek; Natuur en gezondheid of een combinatie van deze profielen) hebben gekozen halen ongeveer even hoge cijfers voor Nederlands en Engels als examenkandidaten die een maatschappijprofiel (Economie en maatschappij; Cultuur en maatschappij of een combinatie van deze profielen) hebben gekozen.

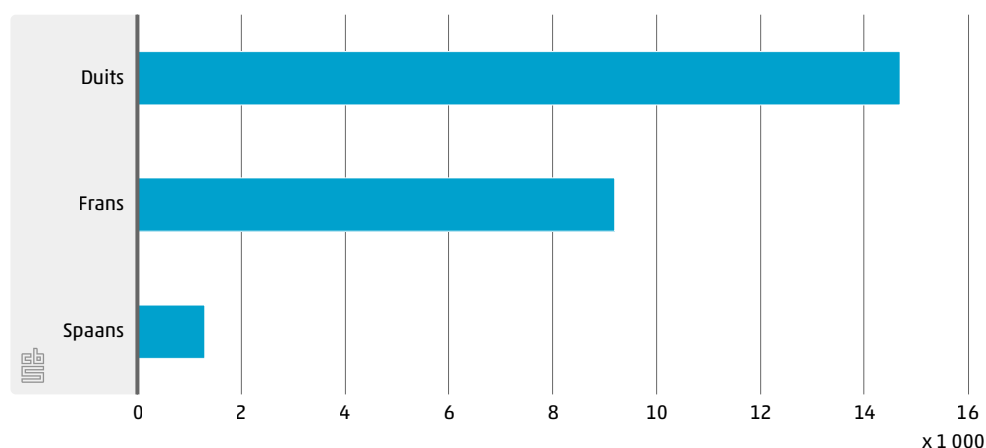
3.2.5 Gemiddelde eindcijfers geslaagden havo naar profiel, 2016/'17*

Tweede vreemde taal

Voor havo-examenleerlingen is een tweede vreemde taal alleen verplicht voor leerlingen die het profiel Cultuur en maatschappij hebben gekozen. De overige leerlingen kunnen een vreemde taal als profielkeuzevak (profiel Economie en maatschappij) of in het vrije gedeelte (profiel Natuur en Techniek of profiel Natuur en Gezondheid) volgen. Examenkandidaten havo kunnen kiezen uit Frans, Duits, Spaans, Russisch, Italiaans, Arabisch, Turks of Fries, voor zover deze talen door de school worden aangeboden. Chinees kan alleen op het vwo worden gevolgd. Duits en Frans zijn het meest gevolgd door geslaagden, bijna 15 duizend geslaagden volgden Duits en ruim 9 duizend Frans. Spaans wordt door ruim duizend geslaagden als examenvak gekozen. De overige talen werden door minder dan 50 geslaagden gevolgd.

3.2.6 Geslaagden havo voor vreemde talen¹⁾, 2016/'17*

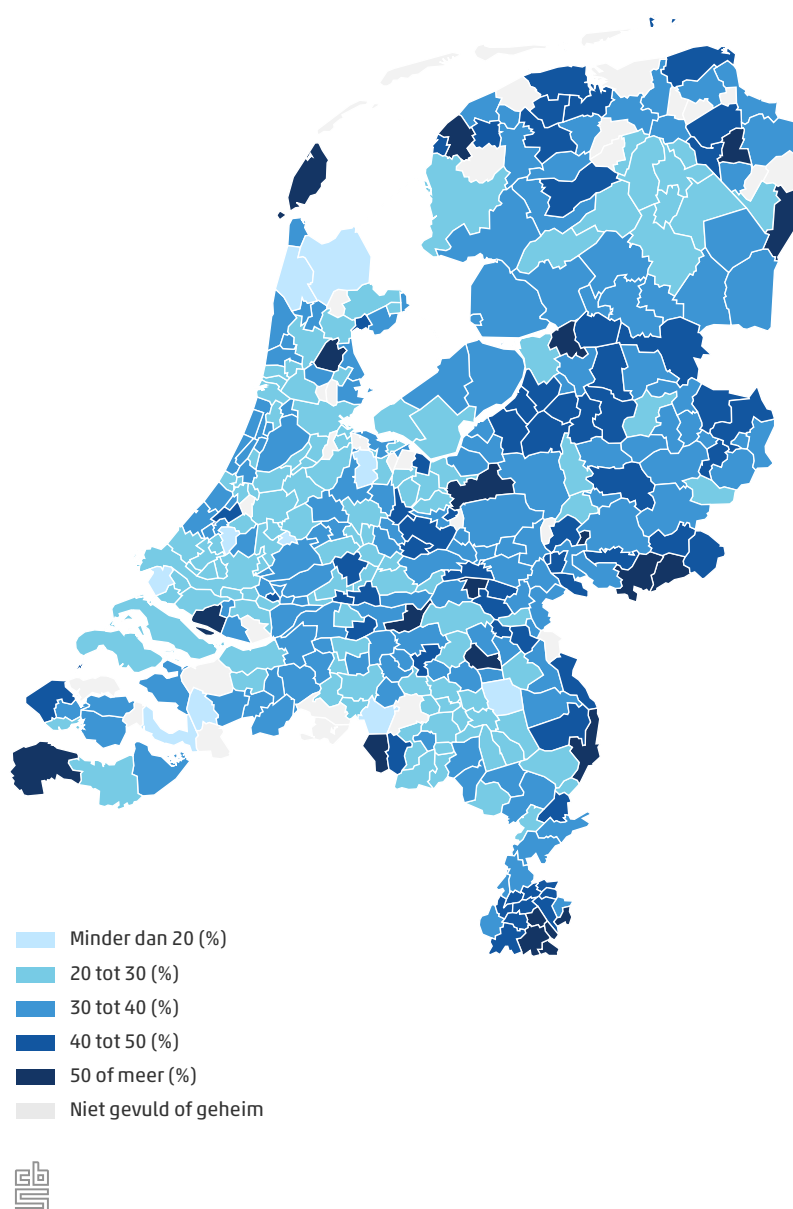

¹⁾ Exclusief Engels dat voor alle geslaagden verplicht is.

Zoals gezegd kunnen leerlingen met een natuurprofiel een tweede vreemde taal alleen in het vrije gedeelte volgen. Ruim 15 procent van de geslaagden met een natuurprofiel koos voor Duits en ruim 8 procent voor Frans. Leerlingen met een natuurprofiel halen ongeveer even hoge cijfers voor Duits en Frans als leerlingen met een maatschappijprofiel.

Geslaagden in de meeste grensprovincies met Duitsland doen relatief vaak examen in Duits. In Limburg is voor de meeste geslaagden Duits onderdeel van hun vakkenpakket. In Noord-Holland doen relatief weinig leerlingen examen Duits.

3.2.7 Geslaagden havo met Duits in het vakkenpakket, 2016/'17*

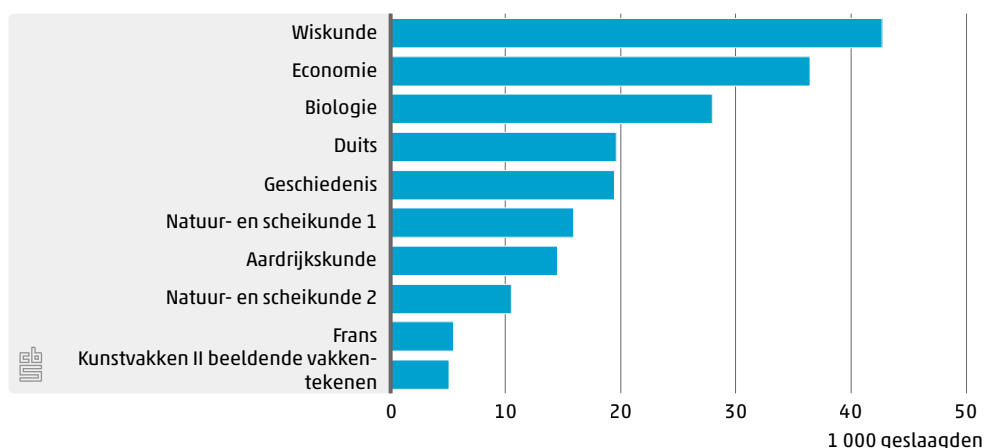

3.3 Vmbo-t

Bijna 48 duizend leerlingen haalden in het schooljaar 2016/'17 een diploma in de theoretische leerweg van het vmbo (vmbo-t). Vmbo-t-leerlingen doen centraal schriftelijk examen in minimaal zes vakken. Dit zijn Nederlands, Engels, twee profielvakken en twee vakken in het vrije deel. Om door te kunnen stromen naar de havo moet een leerling in zeven vakken examen hebben gedaan op het vmbo-t. Leerlingen moeten de rekentoets hebben afgelegd, maar deze telt niet mee voor het halen van het diploma. Inmiddels is bekend dat de rekentoets helemaal wordt afgeschaft in het voortgezet onderwijs; rekenen zal worden geïntegreerd in het curriculum.

Nederlands en Engels zijn verplichte examenvakken voor alle vmbo-t-leerlingen. Wiskunde is alleen voor examenkandidaten die het profiel Techniek of Landbouw hebben gekozen een verplicht eindexamenvak. Wiskunde was het meest gevolgde vak door geslaagden, 89 procent van de geslaagden volgde Wiskunde. Jongens (93 procent) volgden iets vaker Wiskunde dan meisjes (85 procent). De meeste vmbo-t-examenkandidaten kiezen dus voor Wiskunde. Voor examenkandidaten met het profiel Zorg en Welzijn of het profiel Economie is Wiskunde een profielkeuzevak.

3.3.1 Top tien vakken¹⁾ geslaagden vmbo-t, 2016/'17*

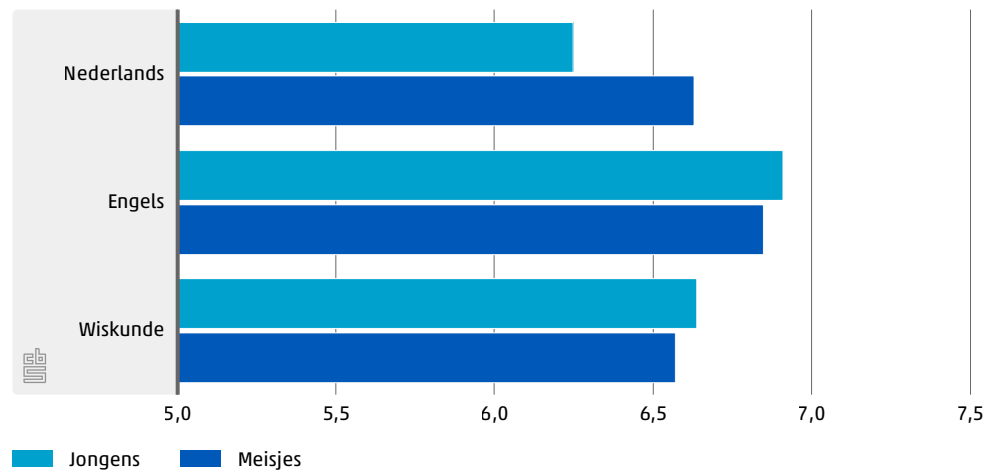

¹⁾ Exclusief de verplichte vakken Nederlands, Engels en Maatschappijleer.

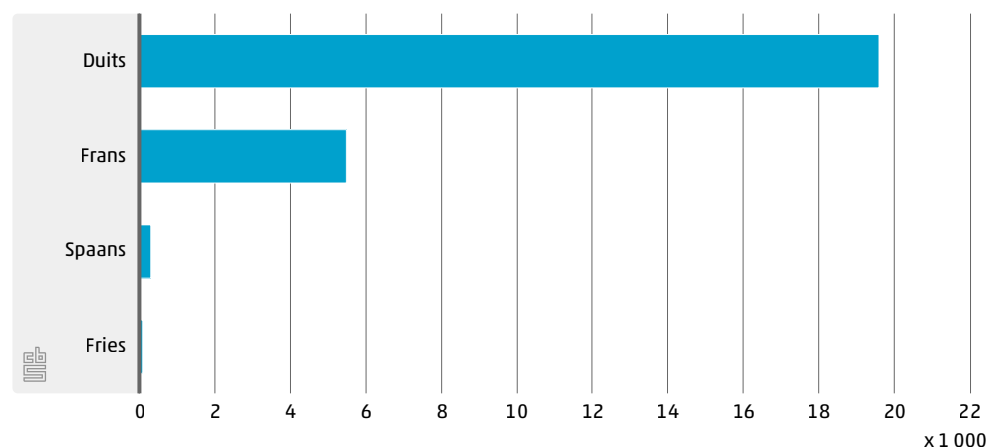
Meisjes haalden gemiddeld een hoger eindcijfer voor Nederlands dan jongens: 6,6 tegenover 6,2. Bij Engels en Wiskunde zijn de verschillen in eindcijfer tussen jongens en meisjes kleiner, maar nog steeds significant.

Op het vmbo-t is een tweede vreemde taal niet verplicht. Examenkandidaten die het profiel Economie hebben gekozen, kunnen een tweede vreemde taal als profielkeuzevak volgen. De overige leerlingen kunnen een tweede vreemde taal binnen de vrije ruimte volgen. Bijna 20 duizend vmbo-t geslaagden deden eindexamen Duits, 41 procent van de geslaagden. Ruim 5 duizend geslaagden volgden Frans, ruim 11 procent.

3.3.2 Gemiddelde eindcijfers geslaagden vmbo-t, 2016/'17*

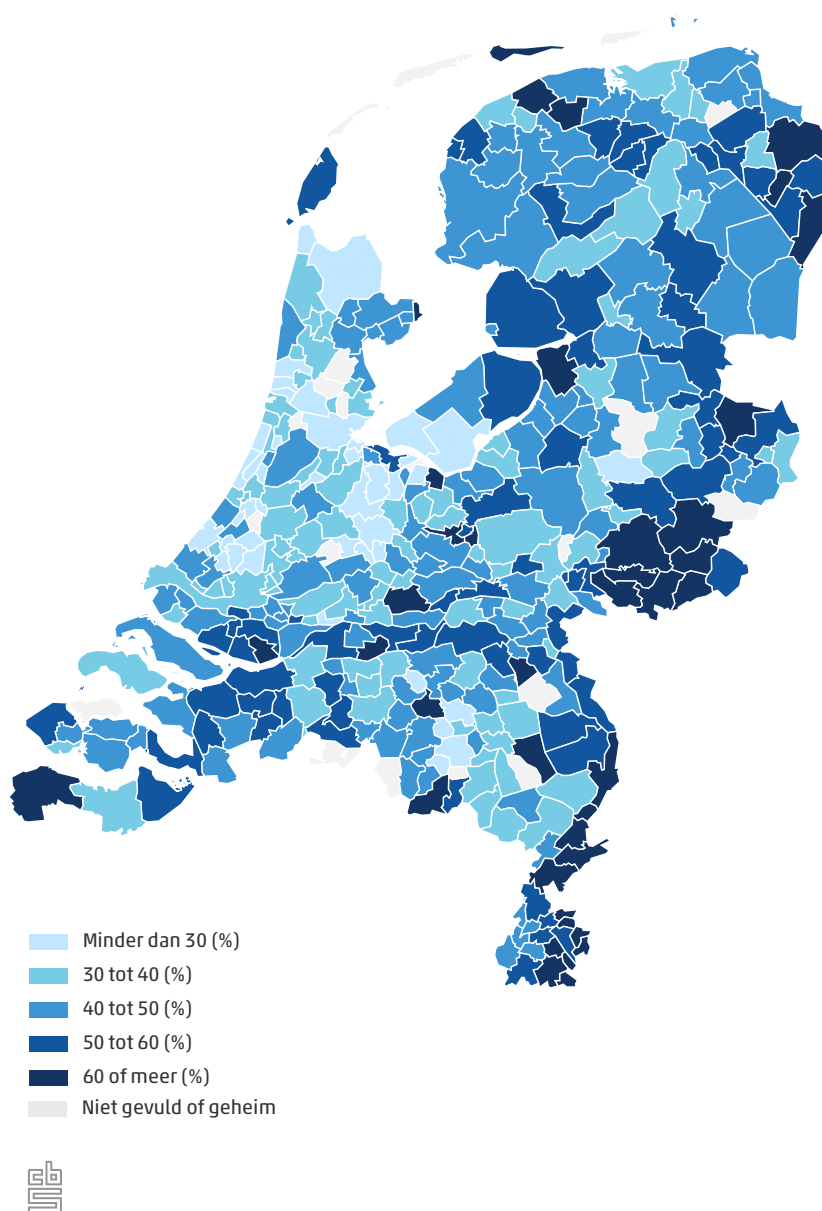
3.3.3 Vreemde talen¹⁾ geslaagden vmbo-t, 2016/'17*

¹⁾ Exclusief Engels dat voor alle geslaagde verplicht is.

In grensgemeenten met Duitsland deden relatief veel vmbo-t-geslaagden Duits. In de provincie Limburg is dit aandeel het hoogst. Ook in het oostelijk deel van Gelderland deden relatief veel vmbo-t-geslaagden examen Duits en in de Randstad relatief weinig. In Noord-Holland werd het minst examen gedaan in Duits.

3.3.4 Geslaagden vmbo-t met Duits in het vakkenpakket, 2016/'17*

Samenvatting en conclusie

In het schooljaar 2016/'17 haalden ruim 129 duizend leerlingen een diploma van het vwo (34 duizend), havo (47 duizend) of vmbo-t (48 duizend). Het slagingspercentage onder de havo-examenkandidaten was duidelijk lager dan onder de leerlingen die examen deden voor vwo of vmbo-t. De vwo-geslaagden haalden gemiddeld het hoogste eindexamencijfer.

Op het vwo is een combinatie van de profielen Natuur en techniek en Natuur en Gezondheid met 36 procent van de geslaagden het meest gekozen profiel; het werd iets vaker door meisjes dan door jongens gevolgd. Op de havo kozen de geslaagden het vaakst voor het profiel Economie en maatschappij (42 procent); jongens vaker dan meisjes. In vergelijking met het vwo wordt het combinatieprofiel Natuur en techniek/Natuur en gezondheid door de havo geslaagden minder vaak gekozen.

Naast de voor iedereen verplichte vakken Nederlands, Engels en Maatschappijleer kent het vwo nog een verplichting voor Wiskunde (A, B of C). Welke vakken de geslaagde leerlingen nog meer volgden, hangt voor een groot deel samen met het profiel waarin zij examen deden. Voor de vwo-geslaagden was Scheikunde het meest gekozen (niet direct verplichte) vak. Dat vak is verplicht binnen de vwo-profielen Natuur en techniek én Natuur en gezondheid; samen en in combinatie gekozen door 60 procent van de vwo geslaagden. In de top tien van de havo-geslaagden stond Wiskunde A bovenaan en ook in die van de vmbo-t-geslaagden was Wiskunde favoriet. Binnen de havo is Wiskunde voor drie van de vier profielen verplicht, alleen niet binnen Cultuur en maatschappij. Maar ook daar wordt Wiskunde nog wel met regelmaat gekozen. Voor bepaalde vervolgopleidingen in het hbo is Wiskunde verplicht. Een vakkenpakket zonder Wiskunde verkleint de mogelijkheden voor een vervolgopleiding binnen het hbo.

Op zowel vwo, havo als vmbo-t geldt dat meisjes gemiddeld een hoger eindcijfer voor Nederlands haalden dan jongens. Voor de vakken Engels en Wiskunde zijn de verschillen tussen jongens en meisjes klein.

Op het vwo en op de havo haalden geslaagden met een natuurprofiel ongeveer even hoge cijfers voor Nederlands en Engels als geslaagden met een maatschappijprofiel.

Vwo-geslaagden die Wiskunde C volgden, haalden voor dit vak gemiddeld een lager eindcijfer dan degenen die Wiskunde A en Wiskunde B volgden. Op het vwo is Wiskunde verplicht, alle leerlingen moeten dus voor Wiskunde kiezen. Wiskunde C wordt alleen gevolgd door leerlingen met het profiel Cultuur en maatschappij waarin geen andere exacte vakken zijn opgenomen.

Een klein deel van de geslaagden op het vwo en de havo die Wiskunde B volgden koos voor Wiskunde D. Op het vwo werd Wiskunde D vaker gekozen dan op de havo.

Duits was de meest gekozen vreemde taal onder vwo-, havo- en vmbo-t-geslaagden. Er zijn regionale verschillen in het aandeel geslaagden dat voor Duits kiest. Voor zowel vwo-, havo- als vmbo-t-geslaagden geldt dat in Noord-Holland het minst vaak Duits wordt gevolgd. Op de havo en op het vmbo-t volgden geslaagden in de grensstreek met Duitsland

vaker Duits. Op het vwo is dit patroon minder zichtbaar. Op de havo en het vmbo-t is een tweede vreemde taal niet voor alle geslaagden verplicht. Alle vwo'ers moeten een tweede vreemde taal kiezen; vrijwel alle geslaagden kozen voor Duits of Frans.

Literatuur

College voor Toetsen en Examens. (z.d.-a). Judicium cum laude - Examenblad. Geraadpleegd op 11 februari 2019, van <https://www.examenblad.nl/onderwerp/judicium-cum-laude/2018>.

College voor Toetsen en Examens. (z.d.-b). vwo in 2016 - Examenblad. Geraadpleegd op 11 februari 2019, van <https://www.examenblad.nl/item/vwo/2016/vwo>.

College voor Toetsen en Examens. (z.d.-c). havo in 2016 - Examenblad. Geraadpleegd op 11 februari 2019, van <https://www.examenblad.nl/item/havo/2016/havo>.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (2019, 28 januari). Kamerbrief alternatieven transitieperiode rekenen. Geraadpleegd op 11 februari 2019, van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/01/25/kamerbrief-alternatieven-transitieperiode-rekenen>.

NOS. (2019, 5 februari). Tijd rekentoets voorbij, rekenen wordt onderdeel van wiskunde. Geraadpleegd op 11 februari 2019, van <https://nos.nl/artikel/2270632-tijd-rekentoets-voorbij-rekenen-wordt-onderdeel-van-wiskunde.html>.

Bijlage: Vakken per onderwijssoort en profiel

Vwo	Havo	Vmbo-t
Verplicht deel		
<i>Centraal schriftelijk examen:</i>		
– Nederlandse taal en literatuur	– Nederlandse taal en literatuur	– Nederlands
– Engelse taal en literatuur	– Engelse taal en literatuur	– Engels
– Moderne vreemde taal bij atheneum. Bij het gymnasium Latijn of Grieks		
<i>Schoolexamen:</i>		
– Maatschappijleer	– Maatschappijleer	– Maatschappijleer
– Culturele en kunstzinnige vorming (CKV). Bij het gymnasium is dit klassieke culturele vorming. (voldoende of goed)	– Culturele en kunstzinnige vorming (CKV) (voldoende of goed)	– Lichamelijke opvoeding (voldoende of goed)
– Lichamelijke opvoeding (voldoende of goed)	– Lichamelijke opvoeding (voldoende of goed)	– Keuze uit: beeldende vorming; muziek; dans of drama.
– Rekenen (cijfer telt niet mee voor diploma)	– Rekenen (cijfer telt niet mee voor diploma)	– Rekenen (cijfer telt niet mee voor diploma)
Profiel deel		
Natuur en techniek	Natuur en techniek	Techniek
– Wiskunde B	– Wiskunde B	– Wiskunde
– Natuurkunde	– Natuurkunde	– Natuur- en scheikunde 1
– Scheikunde	– Scheikunde	
– Keuze uit: natuur, leven en technologie; informatica; biologie of wiskunde D	– Keuze uit: natuur, leven en technologie; informatica of biologie of wiskunde D	
Natuur en gezondheid	Natuur en gezondheid	Zorg en welzijn
– Wiskunde A (of B)	– Wiskunde A (of B)	– Biologie
– Biologie	– Biologie	– Keuze uit: wiskunde, aardrijkskunde, geschiedenis, maatschappijleer 2
– Scheikunde	– Scheikunde	
– Keuze uit: natuur, leven en technologie; aardrijkskunde of natuurkunde	– Keuze uit: natuur, leven en technologie; aardrijkskunde of natuurkunde	
Economie en maatschappij	Economie en maatschappij	Economie
– Wiskunde A (of B)	– Wiskunde A (of B)	– Economie
– Economie	– Economie	– Keuze uit: Frans; Duits of wiskunde
– Geschiedenis	– Geschiedenis	
– Keuze uit: bedrijfseconomie; aardrijkskunde; maatschappijwetenschappen of moderne vreemde taal	– Keuze uit: bedrijfseconomie; aardrijkskunde; maatschappijwetenschappen of moderne vreemde taal	
Cultuur en maatschappij	Cultuur en maatschappij	Landbouw
– Wiskunde C (of A of B)	– Geschiedenis	– Wiskunde
– Geschiedenis	– Moderne vreemde taal	– Keuze uit: natuur- en scheikunde 1 of biologie
– Keuze uit: kunstvakken; filosofie of moderne vreemde taal	– Keuze uit: kunstvakken; filosofie of moderne vreemde taal	
– Keuze uit: aardrijkskunde; maatschappijwetenschappen of economie	– Keuze uit: aardrijkskunde; maatschappijwetenschappen of economie	
Vrije deel		
– Keuzevak	– Keuzevak	– Twee keuzevakken

Verklaring van tekens

Niets (blanco)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
.	Het cijfer is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim
*	Voorlopige cijfers
**	Nader voorlopige cijfers
2018–2019	2018 tot en met 2019
2018/2019	Het gemiddelde over de jaren 2018 tot en met 2019
2018/'19	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2018 en eindigend in 2019
2016/'17–2018/'19	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2016/'17 tot en met 2018/'19

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Eindredactie Statistische Trends

Marion van den Brakel
Moniek Coumans
Annelie Hakkenes-Tuinman
Brigitte Hermans
Suzanne Loozen

Colofon

Uitgever
Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress
Centraal Bureau voor de Statistiek

Ontwerp
Edenspiekermann

Inlichtingen
Tel. 088 570 70 70
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2019.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.